

શ્રીકૃષ્ણપરબ્રહ્મ.

વીર આંભિમન્યુ

નામના

પાંચ રાધેશ્યામ કવિરત્ન પાસે
ખાસ લખાવેલા નાટકનો સાર તથા ગાયનેક.

પ્રગટ કરનાર,

નવી આલફેડ નાટક મંડળી.

પ્રોપ્રાયટર માણેકજી જીવજીભાઈ માસ્ટર,
નાં ૩૧, ઈ. વુડ હાઉસ રોડ, કોલાબા-મુંબઈ.

જે ચોપડી ઉપર મા જી. માર્ટરની શહીનો રખરનો છાપ નહીં હોય તે ચોપડીની
અથવા ભલેને ઉકાળે છપાયેલી ઘોઘાળાવાલી સમજવી.

આ ચોપડી ફીદાહુસેન ઇમુફઅલીએ પાતાના
ધી “ફીદવી” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપી છે.

૨૫૯, અબદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, પોસ્ટ નાં ૩, મુંબઈ.

આવૃત્તી ૧ લી સને ૧૯૧૮.

કીમત ચાર આના.

ગુજરાત વિધાપીઠ પ્રસિદ્ધિ
 ગુજરાતી કૌપીયર્થ-સંગ્રહ
 ૭૫૨૬

આ ચોપડીને કૌપીયર્થ તથા એ માહેલો ખેલ ભજી
 બતાવવાના, ગાયણો છપાવવાના સર્વે હક નવી આલકેડ
 નાટક મંડળીના માલેકોએ પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે. એ
 કોઈ પણ આસામી અથવા કુંપની એ હંકાના ભાંગ કરશે
 અને ખેલ ભજી બતાવશે કે ગાયણો છાપશે તો તેનાપર તેને
 જોખમે અને હીસાએ કાયદેસર પગલાં ભરવામાં આવશે.

આ ચોપડી સને ૧૮૬૭, ના આકર પ્રમાણે

રજીસ્ટર કરાવી છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૫૨૩

વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ જા ૨ અભિપ્રન્યુ-ગાયને

વિષય ૬૪૬૮૨-૩

દીબાચો.

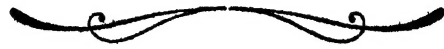

મહાભારતના આદીપર્વમાં “અભિમન્યુના ચક્રાવા”

સંબંધી કથા છે, તે આધારે, ભટ પ્રેમાનંદે કાવ્યરૂપે એ કથા વર્ણવી છે. ખૂબત કાવ્યદોહનમાં, અભિમન્યુ જ્યારે યુદ્ધમાં જાય છે, ત્યારે ઉત્તરાને મળે છે. અને તેમાં “રતુદાન” નો પ્રસંગ છે. હિન્દી કવિયો તે પ્રસંગે, ઉત્તરાકુમારીને સગર્ભા ચીતારી છે !

આ “અભિમન્યુ”નો નાટક, હિન્દી કવિએ લખેલો છે, ને તેમાં ત્યાંની (ઉત્તર-હિન્દની) માન્યતા પ્રમાણે ગર્ભિત પ્રસંગ લેહેવામાં આવ્યો છે, એ સંબંધી અત્રે ખુલાસાની જરૂર ધારી છે; કેમકે આ નવી આવૃત્તિ, મુંબઇના પ્રેક્ષક વર્ગ માટે પ્રકટ થતી હોવાથી કાઠને શંકાનું કારણ રહે નહિ.

પાત્ર પરિચય

પુરુષ પાત્ર
ભગવાન શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર, જગન્ન-
હેર છે.
યુધિષ્ઠિર, પાન્ડવ નરેશ
લીમ
અર્જુન
સહુદેવ
નકુલ
યુધિષ્ઠિરના ભાઈઓ
વીર અભિમન્યુ, અર્જુનનો પુત્ર
દુર્યોધન, કૌરવ નરેશ
જયદ્રથ, દુર્યોધનનો પક્ષપાતી
એક યોધા
દુઃશાસન, દુર્યોધનનો નહાનો ભાઈ
મહાત્મા, દ્રોણાચાર્ય કૌરવના
સેનાપતિ
શકુની, દુર્યોધનના મામા

કરણ { દુર્યોધનના પક્ષ-
અશ્વસ્થામા) પાતી
ભગવાન શંકર, વિખ્યાત દેવતા
દારક, શ્રીકૃષ્ણચન્દ્રના સગિદ
રાજા બહાદુર, વિદુષક
કરમચંદ, રાજા બહાદુરનો પાડોશી

સ્ત્રી પાત્ર.

સુભદ્રા, અર્જુનની સ્ત્રી અભિ-
મન્યુનો માતા
ઉત્તરા, અભિમન્યુની સ્ત્રી
યોગમાયા, સ્ત્રીવેસમાં શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર
ની માયા
મુન્દર, રાજા બહાદુરની સ્ત્રી એના
ઉપરાંત સુત્રધાર, નટ, નટી,
સિપાહી, સખિયાં, શિવગણ,
વગેરે વગેરે.

ॐ श्री
 कृष्णार्पणं भस्तु.
वीर-अलिमन्यु.

મહાભારત અન્તર્ગત હિન્દુ ધાર્મિક નાટક
સાર.

પ્રથમ અંક.

રંગભૂમિ-સુત્રધાર નટી નટ સહપ્રભુ પ્રાર્થના; વીર અલિમન્યુ નાટકનો ઉદ્દેશ અને પ્રારંભ કરે છે.

પ્રવેશ ૧ લો-પાંડવોનો ખગીચો. શ્રી કૃષ્ણચન્દ્ર અને અર્જુન રથ ઉપર ચડીને આવે છે. અર્જુન પોતાના ગુરૂશ્રી દરોણાચાર્ય સામે યુદ્ધ કરવા ના પાડે છે. શ્રી કૃષ્ણચન્દ્ર, ગીતા જ્ઞાનના ઉપદેશથી અર્જુનની શંકા નિવાર્ણ કરે છે. અને તેને સનસપ્તકો સાથે યુદ્ધ કરવા લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૨ જો-દુર્યોધન પોતાના સૈન્યાપતિ દરોણાચાર્ય માટે એવી શંકા કરે છે, કે તેઓ પાંડવો સાથે મળી ગયાં છે. આ શંકાને જયદ્રથ તથા દુઃશાસન ટેકો આપે છે. એટલામાં મહાત્મા દરોણાચાર્ય જ્યાં આવી પહોંચે છે. દુર્યોધન તેમને ચીડાવે છે, હરકેરે છે. દરોણાચાર્ય એવી પ્રતિજ્ઞા કરે છે, કે ચક્રવ્યૂહ રચીને પાંડવોના વીરનરનો લોગ હાડેવો !

પ્રવેશ ૩ જો-મહારાજ ધર્મરાજ યુદ્ધિષ્ઠર, પોતાના ભાઈઓને ઉપદેશ આપે છે. એટલામાં સહદેવ ખબર લાવે છે, કે દ્રોણાચાર્ય ચક્રવ્યૂહ રચેલું છે. અને તે અર્જુન સિવાય કોઈ તોડી શકે તેમ નથી. અર્જુન તો સનસપ્તકો સાથે યુદ્ધ કરવા ગયા છે, ને તે સ્થાન

તેઓ છોડી શકે તેમ નથી. મહારાજા યુધિષ્ઠર વગેરે વિમાસણ કરે છે, ત્યાં અર્જુનનો ખાણાવળી પુત્ર અભિમન્યુ, ચક્રવ્યૂહ તોડી નાખવાની પ્રતિજ્ઞા કરે છે. ત્યાં આનંદ થાય છે!

પ્રવેશ ૪ થો-અભિમન્યુ લડાઈમાં જતાં પહેલાં પોતાની પત્નિ ઉત્તરાને મળવા જવાનો વિચાર કરે છે.

પ્રવેશ ૫ મો-ગર્ભવતી ઉત્તરાકુમારી પોતાની સખીઓ સાથે વિનોદ કરતી, પતિદર્શન માટે આતુર થયેલી દેખાય છે. ત્યાં અભિમન્યુ આવી મળે છે. અને યુદ્ધમાં જવા માટે રજા માંગે છે. ઉત્તરા આ ખબરથી બહુ શોકાતુર થાય છે. તેમના હૃદયમાં ઓચીંતી અશુભ કલ્પના ઉભી થાય છે “પ્રેમાળ સ્ત્રીઓ એજ રીતે વિયોગ સમયે બહાવરી બને છે.” એ રીતે અભિમન્યુ સમજાવે છે. ઉત્તરાકુવરી ધર્મ કાર્ય નિમિત્ત રજા આપે છે. ત્યાં મહારાણી સુભદ્રાદેવી આવે છે. તેમને યુદ્ધમાં જવાની વાત કરે છે. વીર ક્ષત્રીય પાંડવ કુળદીપક અભિમન્યુએ સંગ્રામમાં ઉતરવું, એવી માતાની આજ્ઞા થાય છે. અભિમન્યુ રાણીપાસથી રજા લે છે.

પ્રવેશ ૬ ઠો-દુર્યોધનનો એક સલાસદ નબળાઈમાં સળગાઈ બતાવતો આવે છે. ત્યાં એક સિપાઈ આવીને તેને લડાઈમાં ઉતરવા જણાવે છે. વડાઈખોર સલાસદ તેને વાંતામાં ઉડાવે છે, ને પોતાની સ્ત્રી પાસે ડફાંસ મારે છે.

પ્રવેશ ૭ મો-ચક્રવ્યૂહ રચના-વ્યૂહના દરવાજા પર શૂરવીર ન્યદ્રથ ચોકી કરે છે. અભિમન્યુ આવતાં બંને લડે છે અને ન્યદ્રથને હરાવીને ત્યાંથી ચક્રવ્યૂહમાં પ્રવેશ કરે છે, તેટલાં દુર્યોધન અને તેના સાથીઓ છળલેદથી અભિમન્યુને પકડીને તેને મારી નાખે છે.

ટેબલો.

પહેલો અંક-સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ જો-સંસપ્તકો સાથે યુદ્ધમાં વિજય મેળવીને અર્જુન, શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પ્રભુ સાથે આવે છે. અર્જુન અપશુકન જાણાયાથી વ્યાકુળ થાય છે. શ્રીકૃષ્ણ ચન્દ્ર તેમને શાન્ત કરે છે.

પ્રવેશ ૨ જો-અભિમન્યુ રણમાંથી પાછા ન ફરવાથી ઉતરા-કુમારી ચિન્તાતુર થાય છે. સખીઓ ધિરજ આપે છે.

પ્રવેશ ૩ જો-દુર્યોધનના સભાસદનો મદ ઉતારવાને તેની સ્ત્રી, પુરૂષના પોશાકમાં આવે છે. અને તેને બનાવે છે !

પ્રવેશ ૪ જો-મહારાજ યુદ્ધિષ્ઠર, અભિમન્યુના અકાલ મરણનો શોક કરે છે. ભીમ, પ્રતિજ્ઞા કરે છે, કે અભિમન્યુના દેહ બદલે અઘ્નિષ્ઠ ધૃતરાષ્ટ્ર (કૌરવો)નો સંહાર કરીશ. એટલામાં અર્જુન અને શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન આવે છે. પુત્ર દર્શન માટે આતુર અર્જુન, અભિમન્યુની કુશળતા પુછતાં, યુદ્ધિષ્ઠર તેના શોકજનક મરણની ખબર આપે છે. અર્જુનને બહુ ખેદ થાય છે, અને તેના મરણનું કારણભુત કયો શસ્ત્ર છે, તે પુછે છે. જ્યદ્રથ તેનું કારણ છે, આ સાંભળી અર્જુન પ્રતિજ્ઞા કરે છે, કે આવતી કાલે સુર્યાસ્ત પહેલાં જ્યદ્રથને મારું નહિ તો હું પોતાના શરીરને ચિતામાં બાળીને ભસ્મ કરીશ, આ પ્રતિજ્ઞા સિદ્ધ કરે છે.

પ્રવેશ ૫ જો-શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર માયા રચે છે. અને યોગમાયાને એવી આજ્ઞા આપે છે, કે આવતી કાલે સૂર્યને માયાના વાદળથી ઢાંકી નાખવું, અને ઇશ્વારે થતાં વાદળ કહાડી નાખવું. યોગ માયા જાય છે. અર્જુન આવતાં તેને લઇને શ્રીકૃષ્ણ કેલાસમાં શંકરનું પાશુપત્ય બાણ દેહવા જાય છે.

પ્રવેશ ૬ જો-કેલાસમાં અર્જુન તથા શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર શ્રીશંકરનું આરાધન કરે છે. શંકર મહાદેવ પ્રસન્ન થાય છે. અને પાશુપત્ય બાણ આપે છે.

પ્રવેશ ૭ મો-દુર્યોધનનો ખડાઈખેર સભાસદ પોતાની સ્ત્રીને ઠગવા માટે પોતાના એક મીત્ર કરમચંદ મારફતે પોતાના મરણની જુઠી ખબર આપે છે તેની સ્ત્રીને આ વાત માલમ પડવાથી તેને પોતાનોજ રકાસ થાય છે.

પ્રવેશ ૮ મો-જયદ્રથને મારવાની અર્જુનની પ્રતિજ્ઞા જાણીને જયદ્રથ ગભરાય છે. આ ભયમાંથી બચાવવાને દુર્યોધન તથા દુશાસન, શસ્ત્રવીર મહાત્મા દરોણાચાર્યને વિનેવ છે. અંતે દયાળુ દરોણાચાર્ય, જયદ્રથને શુચીવ્યૂહમાં છુપાવવાને લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૯ મો-મહાદેવી સુભદ્રા, પોતાના પુત્ર અભીમન્યુના મરણથી શોકાતુર થઈ રહેલાં છે. ત્યાં શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર આવીને તેને શાન્ત કરે છે; એટલામાં ઉતરાકુંવરા વિધવાવેશે કદપાંત કરતી આવે છે, અને સતી થવાની આજ્ઞા માગે છે. ઉતરા સગર્ભા હોવાથી શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુ તેને સતી થતી અટકાવે છે. કેમકે ગર્ભ, એક પ્રતાપી ભારતવીર છે.

બીજો અંક-સમાપ્ત.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો-સૂર્ય અસ્ત થતાં સુધી અર્જુન પોતાની પ્રતિજ્ઞા પ્રમાણે જયદ્રથને મારી ન શકવાથી ચિન્તામાં ખળવા ચાહે છે. દુર્યોધન તથા જયદ્રથ ત્યાં આવીને અર્જુનને ચીડાવે છે, ત્યાં શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુનાઈશારાથી વાદળ વીખરાઈ જાય છે અને હજી સૂર્યનારાયણ અસ્ત નથી થયા, એવો દેખાવ થતાં અર્જુન પાશુપત્ય ખાણ ચડાવે છે, અને ત્યાંજ હાજર રહેલા જયદ્રથનું શીર ઉડાવી દે છે. અર્જુનની પ્રતિજ્ઞા પુરી થાય છે, અને દેવ-વાણી સાથે વિજય પુષ્પ ઉડે છે, જયનાદ થાય છે! યુદ્ધિષ્ઠર ભીમ વગેરે શ્રીકૃષ્ણપ્રભુની સ્તુતિ કરે છે.

સમાપ્ત.

અનંત જાણીતું પાથેનીયર
આનુષ્ઠાને
જીવંત પુરા ખબર. મૃત્યું

તમારાં બહાલાં ભુલકાં શાથી શોભશે?

ફોટ અને બોનેટથી.

બહાઉજ બહસારાના વાપરો.

સ્ટાઇલીશ વેરાયટીઝ, હીરાની ત્રીમીંગ, હીરાના બટન,
દાણાના ઈનસરસન, કોટન તેમજ સીલીક ગીપીયોર લેસપીસ,
સીલીક તેમજ કોટન સદરા, સાટીન શીક્ષેન, નીનોન, તે
ઉપરાંત હજારો જાતની લેસીસ, ત્રીમીંગસોનો, દર મેલે નવો
ચાલુ સ્ટોક આવે છે.

પી. જે. બહસારા.

સીતારામ બીલ્ડીંગ્સ કરાફરડ મારકીટ મુંબઈ.

The Kalkadevi Short- Hand & Typewriting Institution.

ESTABLISHED 1898.

EFFECTIVE COACHING-EXCELLENT RESULTS

EVERY YEAR.

THE ONLY SUCCESSFUL AND THEREFORE THE BEST

Special arrangements for LADIES.

SUBJECTS TAUGHT

Book-keeping, Accountancy, Shorthand & Typewriting.

AND ALL COMMERCIAL SUBJECTS.

STUDENTS PREPARED FOR THE RECOGNIZED LONDON

EXAMINATIONS.

**TESTIMONIALS FROM MEMBER OF PARLIAMENT & OTHER
EUROPEANS.**

**PARTICULARS AND THE HIGHEST BONAFIDE PRESS &
OTHER OPINIONS FROM**

GOPALDAS LALDAS

Managing Proprietor

Opposite Bhangwadi, Kalkadevi Road-BOMBAY.

શ્રી

કૃષ્ણાર્પણમસ્તુ.

વીર-અભિમન્યુ

નટ, નટી અને સુત્રધાર- ૧

જય ગણપતિ ગણનાયકે, જય ગજવદન ગણેશ
 જય ગૌરીપતિ જગપતિ, મંગલ કરન મહેશ
 જય જય જગદીશ દયાનિધે, વિશ્વમ્ભર અખિતેશ
 જય જય ગુરુદેવ કૃપાયતન, ઇષ્ટદેવ હૃદયેશ
 નાથ હમ શરણાગત હંય, ઓર યહ વર મોગત હંય
 સુકલ અપના અભિનય હો, ઓર જીવન સુખમય હો
 તુમ જગધર હો, વિશ્વમ્ભર હો. ગુણ આગર હો નટનાગર હો
 સુખ સાગર હો

નટ, નટી અને સુત્રધાર- ૨

ભારત વીરોં કી યાદ મેં યહ ગાના ભી રેના હય
 પાની ભી નહીં હય પાત્ર મેં ઓંસુઓં સે મુંહ ધોના હય.
 હુયે ધર્મવાન્ ધનવાન્ ઇસી ભારતમેં ઓર ખડે (૨) વિદ્વાન્
 ઇસી ભારતમેં
 ધીબલવાનોં કી ખાન ઇસી ભારતમેં થા સખસે ઉંચા જ્ઞાન ઇસ ભારતમેં
 અખ ઉન્હીં કે હમ સન્તાન, હુયે અજ્ઞાન, મિટા સખ માન,
 ગઈ સખ આન
 હામ ! આલસ્ય ઓર ઉન્માદ મેં, સખ ખોયા ઓર ખોના હય
 યહ ગાના ભી રેના હય.

શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન—

કું

હમ ભગતન કે ભગત હમારે અર્જુન સુનેાં પ્રતિજ્ઞા હમરી
 ચહુ પ્રત ટરે ન ટરે હમ ભકતન કે
 જખ (૨) ભીર પડે ભકતન પર, તખ (૨) કરત સહાયો
 ભગત કે કાજ ગરૂડ વાહન તજ, નંગે પાયન ધાયો
 જખ (૨) ભીર પડે ભગતન પર. તખ તખ ઉનકો ચેરો
 દેખ બિચાર ભકતી હી કે કારન, રથ હાંકત હું તેરો હમ ભકતન કે

શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન—

૪

મંચ તત્વ દશ ઇંદ્રિયોં યહ સર્વંત્ર સમાન
 દેહ સદાં જ.ડ રૂપ હૈ, દેહી ચેતન જન
 દશ પંચ મધ્ય ચેતન્ય એક જસકા પ્રકાશ સારોં મેં હય
 જૈસે સૂરજ કા ગુપ્ત તેજ, ચંદ્રમાં જ્યોર તારોં મેં હય
 ઉસકે પ્રકાશ હી સે યહ દેહ ચેતન્ય રૂપ દિખાવાતી હય
 વહુ વ્યાપક જ્યોર ચેતન્ય કલા સચ્ચિદાનન્દ કહિલાતી હય
 વોહી સચ્ચિદાનન્દ તુમ હો જ્યોર વોહી દેશ તુમહારા હય
 જો તીન ગુણોં સે પરે મેં હય, જ્યોર પન્થ કોષ સે ન્યારા હય
 વ્યવહાર મેં કર્મ પ્રધાન હય વો પર વાસ્તવ મેં નિર્કર્મ હી હય
 ઉસ જગહ એક તત સત પદ હય સર્વં બલુ મિદ્ધં પ્રહ્લ હી હય
 વહુ સખ કી ગતિ જનતા, ઉસે ન જાને કોય
 જ્યોર અજન્મા સદા વોહ, મરણ ન ઉસકા હોય
 કટ સકતા નહીં શસ્ત્ર સે વો, અગ્ની ભી નહીં જલા સકતી
 ઉડ સકતા નહીં હવાસે વો વર્ષાં ભો નહીં ખહા સકતી
 યે જન્મ મરણ જ્યોર કાલ કર્મ, ધન સખકા ઉસમેં લેશ નહીં
 આનંદ આપ મેં આપ હય વો, ઉસકો કુછ હોતા કલેશ નહીં
 ઉસમેં હી યહ નાના શરીર, જનતે જ્યોર મિટતે જાતે હંચ
 જસ તરાહ પુરાને હોને પર યહ વસ્ત્ર બદલતે જાતે હંચ

ઉસકી ઉસ અદ્ભુત શકતી કે, નહીં જ.ડ શરીર પહિયાનતા હય
વે. ઇસ શરીર કી સભી દશા, સર્વત્ર સખ સમય જાનતા હય

વારંગના.—

૫

સજીવી સોહનીયાં આવોરી હીલ મીલ ગાવોરી
પયારી પુનોસી ખીલો ચંદ્ર વહની સલામે નાચો ગાવોરી.

ખીરાજો સીંહાસન રાજજી જુગ જુગ જીવે
સાજો ઇંદ્ર સે સીરી ધરમ રાયેજી
હમેશા સુખ પાવેજી

વારંગના.—

૬

હાંરે મોરા મુરલીવાલા સાજના
સુંદર મોહની લાગત નયન ખાણ
જીઅરા હેરે આજા મોરે ડેરે—હાંરે
રામ જરૂકે જંઠકે સખકા મુજરા લેત,
જયસી જીનકી ચાકરી વયસા ઉનકો ફેત.
ગોકુલ ગાંવકે રાજના નાગર નંદા—હાંરે મોરા.

લીમ—

૭

રણવીર જાઓ ર પ્રણવીર જાઓ ર ખલવીર ફલવીર, કુલવીરજાઓ ર
રણમે વિજયખાઓ, હર્ષાઓ હુલસાઓ, શંકા કધુન લાઓ ડંકા
ખજાઓ

અભિમન્યુ—

૮

જા ઘેરના ઘેરના ફેરના ફેરના
કરૂં અખ આંહીં જાઉં
જાકર કરડું ધુમ સારે
સીયારાંમે સિંગ નાંધ

છીન, છીન, કરૂં દલ, પલછીનમાં
 ધુમ, સનનન
 ધુમ સનનન ધુમ
 સનનન જા ઘેરના

અલીમ-યુ—

૯

દેખો પ્રેમકા પંથ નિરાલા
 નયનાં થકત પ્રેમરસ પીવત ભરત ના ખ્યાસ પિયાલા
 દુધ ઉઠત હય મહાવેગ સે, જળ લાગત હય જવાલા
 જોઈજાત હય વાહી છિન જળ જલ કા છીંટા ડાલા
 કઠિન કાષ્ટ કે લેહન મેં જો રહતા હય મતવાલા
 કમલ નાલ કબહું ના વીંધત, વોહી ભોંરા કાલા

સખીઓ—

૧૦

પુષ્પ સુગંધિંત કુલ (ર) કે, કરેં વિકસત ફૂલવારી કે
 કલીયન કલીયન ભોંરા ગુંજત, ચુમત હય હરડારી કે
 ચટક (ર) કર ખિલી ચાંદની, ચોરત હય ચિત ખ્યારી કે
 ઉતરોહય ચહ તારા મંડલ, આલીરી દેખો મોતિયા ક્યારી કે
 હિલમિલ આવો ગાવો ગોરી નાચો દે દે તારી કે

ઉતરા--

૧૧

હે હરી ઝીંજરી નવૈયા, પાર કરો
 ધ્યાન ધરત નામ રટત લાજ રખયા
 પાંડવ જય પાવેં હર્ષાવે તેરો ગુણગાવેં
 જયકે ડંકે ખાજે, સુખસાજેં દુઃખ ભાજેં.

ઉત્તરા તથા સખીઓ— ૧૨

એરી રિમઝિમ બરસત મેહ સખીરી મોહે ડર લાગે
 નહિં આવો પ્રીતમ મોરેપાસ સખીરી મોહે ડર લાગે
 બાદલ બરસે બિજલી ચમકે નાયત હય મન મોર રે
 પિયા બિન જુયા અકુલાય તિયા કો ગર્જત જળ ધનધાર સખીરી
 કોયલ કૂકુ કર રહી લાગત મોરે બાણ
 પિયા મિલનકી આસ સે નીકસત નાહીં પ્રાણ
 સખી તુમ જાવો ઉઠેં ડુંડલાવો
 અટપટ આવો પિયા કો સંદેસવા પહુંચા દીજો

ઉત્તરા તથા સખીઓ— ૧૩

મોહે પીકી ડગરિયા ડિખાદો સખી બાટ તકત મૈતો હાર ગઈ
 બંડે લોર ગયે પરસોં રણ મેં, દો રોજ જાય મોહે દર્શન મેં
 નહીં નૈન મેં નીંદ ન કલ મનમેં, લઈ બંદે બિઝમે બિરહન મેં
 પર મોરે લગાડે ઉડાદો સખી—મોહે પીકી ડગરિયા.
 બિન નીરકે મીન જુબેગી નહીં, બિન પીયકે તીય રહેમી નહીં
 જખલોં મુખ ચંદ્ર લખેગી નહીં, તખલોં ચેહ ચકોરી છકેગી નહીં
 મેરે ચાંદ કો કોઈ ઉગાદો સખી—મોહે પીકી ડગરિયા.

મુલદ્રા તથા સખીઓ— ૧૪

જે શૂરવીર રણમેં લડને જાતે હંચ
 એ મનમેં માયા મોહ નહીં લાતે હંચ
 યહ રણ ભૂમી હય ચૌસર લખી ચૌડી
 ચોધાઓંકો હે કોધ પહી હય કૌડી
 શસ્ત્રોં કી ગોઠેં કાલી પીલી ધૌડી
 જે હીરતી હંચ ઘર ઘર પર દોંડી દોડી

(૧૬)

જળ રંગ જાતે હંચ તણી વિજય પાતે હંચ
 ઇસ દુનિયાં મેં વો હંચ સચ્ચા મહાના
 જો ધારણ કરતા હંચ નેકી કા જાના
 કર દિખલાયા વો જો કુછ મન મેં ડાના
 જાના ન ભૂલ કર લી અધર્મ પર જાના
 પ્રહમાન્ડ ઉન્હીકા સુંદર યશ ગાતે હંચ

રાજ બહાદુર—

૧૫

.ખુશામદ હી સે આમદ હંચ બડી ઇસ લિયે ખુશામદ હંચ
 મહારાજને કહા એક દિન જંગન બડા ખુરા હંચ
 હમને જટ કહદિયા તણી તો બેશુન નામ પડા હંચ
 ખુશામદ સે સબ કુછ રદ હંચ બડી ઇસલીએ ખુશામદ હંચ
 મહારાજ કુછ દેરમેં બોલે જંગન તો અચ્છા હંચ
 હમનેલી જટ કહા તણી તો સરપર મુકટ ધરા હંચ
 ખુશામદકીલી કુછ હદ હંચ બડી ઇસલિએ ખુશામદ હંચ
 સ્વામી દિનકો રાત કહે તો, હમ તારે અમકા દે
 ચંદી રાત કો દિન કહે તો હમ સુરજ લી દિખલાદે
 ખુશામદ મેં ઇતના મદ હંચ, બડી ઇસલીએ ખુશામદ હંચ

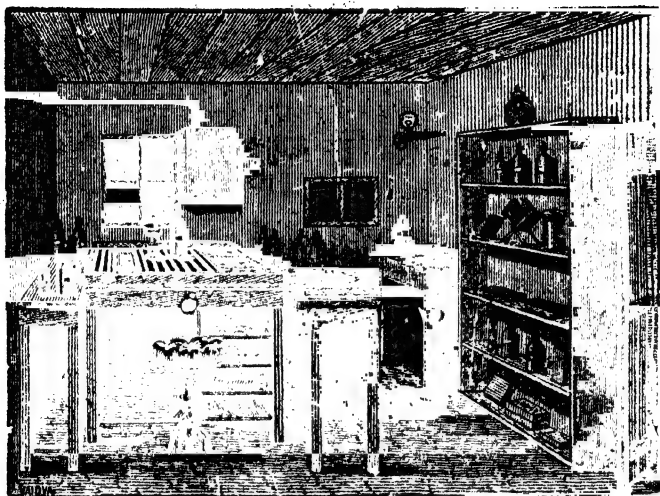
સુંદર—

૧૬

મુકટપર વારી વારી જાઉં નાગર નંદા
 સબ દેવન મેં કૃષ્ણ બડે હંચ જયું તારો મેં ચંદા
 મોહન મોરને મોહિ લિયો મન ડારદિયો ગરે કંદા

ડોંપ

કપટન લેખારટરી.

ઈંગલીશ સાયન્સના આધારે બનાવવામાં આવતું

ફલાવર માલતી હેર આઈલ.

માથાના બાલ વધારી ખરતા બાલનો અટકાવ કરેછે

બાટલીની પેકીંગ અને તેની સ્વચ્છતા જોઈ
યુરોપીયનો પણ દંગ થઈ ગયા છે.

બાટલી ૧) ની કીંમત રૂ. ૧

દરેક આખરદાર કેમીસ્ટને ત્યાંથી મલી શકશે.

બનાવનારાઓ,

કેપટન એન્ડ કું.

૧૨૧, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ, ૨.

અંધારામાં અજવાળું!

હા!

અમારે ત્યાંની પોકેટ ઇલેક્ટ્રીક બત્તીઓ ન્હાની મોટી
સાઇઝની એ કામ દરેક ગજવાને પરવડે
એવા ભાવે કરશે.

ફેન્સી ચીજોનું
સંગ્રહસ્થાન એ
વી. મહમદની
દુકાન!

હસ્તાંને આનંદી
અને
રડતાં ભુલકાંને
હસ્તાં કરવાનું મથક
અમારીજ દુકાન!

અમારી દુકાનનો એક ફેરો તમારી
ઘણી હોડધામ બચાવશે જ્યાં

તરેહવાર લેધર ગુડઝ, ઇલેક્ટ્રો પ્લેટેડ સામાન
કટલરીની ચીજો અને અનેક ઘર વપરાસની વસ્તુઓ
તમારી નજરે પડશે.

વી. મહમદ એન્ડ સન્સ

૬૫-૧૬, સોહાર ચાલ કાર્ડ મારકીટ પાસે

મુંબઈ

Only address—No branches—
KALKADEVI, BARTON Co.
 Kalkadevi Rd.

આંખની મફત તપાસ કરી ખરા
 “પથ્થરનાજ” ચશમા “મફત” બદલી
 કરવાની જામીનગીરીથી બનાવી
 આપીશું. ગરીબ માણસોને
 ખાસ સસ્તા ભાવે ચશમા
 આપીશું.

302-304

કાલકાદેવી રોડ,
 મુંબઈ.

કાલકાદેવી આરટન કુંઠ ચશમાવાલા.
 મારફીટમાં અને ફાટમાં હમારી ફાઇપલ સાખા ઓફીસ નથી.

કોઈ પણ હોસ-
 પીતાલ અથવા ડાક્ટરોના
 નંબર પ્રમાણે ચશમા જામીન-
 ગીરીથી બનાવી આપીશું. જે
 હમારો બનાવેલો ચશમા ડાક્ટર ના
 પસંદ કરે તો કુદરતે પકસા પાછા આપ-
 વાની લેખીત જામીનગીરી આપીશું.

“નકલી આંખો” Artificial Eyes

“ખરા પથ્થરના ચશમા” Real Pebbles.

No. 302-304 કાલકાદેવી રોડ, મુંબઈ.

શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન—

૧૭

ભલાઈ ખુરાઈ સોચ ના ભાઈ તજકે સખ કચાઈ ચલે ચલે
 ઘતિયાં તોરી જયત નાહીં મત કરે ચપલતાઈ,
 જગત કી ખતિયાં હંચ સપને કી રતિયાં
 લાભ ઓર હાનિ કે સમાન માનતે હંચ જ્ઞાની
 ખડો અખ છોડકે કદરાઈ

ઉત્તરા તથા સખીઓ—

૧૮

હરી હરિયે અખતોં સન્તાપ,
 પાપી દીન મલીન દુખી મન જાને ન પુજા જાપ,
 સુખ મેં તુમ્હેં ખિસાર દેત હે દુખ મેં કરે વિલાપ, હરી હરિયે—
 મિટે આપકે ગુણ ગાયન સે જન્મ જન્મકે પાપ,
 રાધે શ્યામ, દશા દીનોં કી જાન રહે પ્રભુ આપ

ઉત્તરા તથા સખીઓ—

૧૯

મેરો દરદ ન જાને કોય મેં તો પિયા કી દીવાની, મેરો દરદ—
 ધાયલ કી ગતિ ધાયલ જાને હુને ન જાને કોય,
 સૂલી ઉપર સેજ પિયાકી કિસ બિધ મિલના હોય

ઉત્તરા તથા સખીઓ—

૨૦

ખિના પતિ સુનો સખ સંસાર
 પતિ હી પ્રત હય પતિ હી તપ હય પતિ હી હય કરતાર
 પતિ હી સે પત હય ઈસ તન કી પતિ પત રાખન હાર

જગત્રોં પતિ હય તમત્રોં પતિ હય બીન પતિ બિયત હ. બર
બકો નેહ ચરણ મેં પતિ કે વહી પતિવતા નાર
એક પતિવત રહે જગત મેં તો સખ બરત અસાર
બિના પતિવત કે નારી કા જીવન હય ધિકકાર બિના.

સુંદર

૨૧

બોલ શ્રી કૃષ્ણ ચંદ્રકી જય
બોલ શ્રી ધર્મરાજકી જય,
કૌરવ હંચ સારે હૃદયમો હોવે ઉનકી ક્ષય
ધર્મવાન પાન્ડુ પુત્ર હંચ
કયોં કરે કિસીકા ભય—બોલ—
કૌરવકુલકા નાશ હોયગા ધસમે નહીં સંશય
પાન્ડવ સારે હરી ભક્ત હંચ
જય પાવેંગે નિશ્ચય—બોલ—

ચોગ્યમાયા—

૨૨

અહો ગિરધર નટવર પ્યારે જય જય યશોદાકે દુલારે
યે સકલ વિશ્વ હય સહારે તુમહારે
ભક્તજનોં કે તારન હારે—દુષ્ટ ખલોં કે મારનવારે
કેસી બરણુ તેરી અપાર શક્તી પ્યારે—અહો ગિરધર,

શ્રીકૃષ્ણ તથા અર્જુન— ૨૩

નમામિ શમ્ભુ શંકરં નમામિ સ્મૃતિકારણં
અનન્ત શાન્ત મૂર્તયે જગત્પ્રભો કૃપામયે

મચન્ડપાપખણ્ડનં વિશુષ જ્ઞાન મન્ડનમ્
 જટાસુગંગશોભિતં ભુજન્ગલરમભુષણમ્
 અનન્તદર્પલંજનં કૃપાનિધે ત્રિલોચનં
 ત્વદ્દયનામ અક્ષરં જપન્તિ જે નિરંતરં
 વિહાય સર્વં સંશયં વિલોક્ય વિશ્વ ત્વન્મયમ્
 હે પાપમેચને પ્રણામ હે વિધનાથ પાતુંમામ્

મુલદ્રા—

૨૪

હાયરા મૈં અભાગી, ગિરિ સો મોપર આન ગિરો હય, હાયરી—
 કસે રાખું છયા કો, છતિયાં લલક ગઈ, કિસ બિધ થામુગી મૈં હિયા
 હાય

ઉત્તરા—

૨૫

ટૂટી હાય મોપે બિભુરીયા મોરી દધયા,
 મૈત નહીં આયે તન જરો બાયે
 કારણ બિપતિ પડી

ઉત્તરા—

૨૬

જળ લાજ ગઈ તબ લાજ કહાં ?
 શૃંગાર સુહામકે સાથ ગયા, ટૂટી ચુડિયન પર સાજ કહાં ?
 મરચુકી મૈતો હતેજી, મહારાજ નહીં તો રાજ કહાં ?
 ચે હવન હવનનાથડા હય, અબ હવનસે મોહિ કાજ કહાં ?

કેશવકાન્ત હેર ઓઇલ.

બાલને કાઢી
સુંવાલા રેશમ જેવા
બનાવે છે અને મ-
ગજને ઠંડક આપેછે
તેમાં બહાઇટ ઓઇલ-
(સાફ કરેલુ વાસલેટ)
મુદલ નથી.

એક વખત વાપરી
ખાત્રી કરો.

કીમત બાટલી ૧)ના
રૂ. ૦-૧૨-૦

એજન્ટો મેનર એ હે
લખા:—

હારદાસ જગમોહનદાસ
એન્ડ કું.

પ્રાપ્તિયત્રમે
ધી હીંદ બટન કેક્ટરી
એન્ડ મેટલ વર્ક્સ
અને

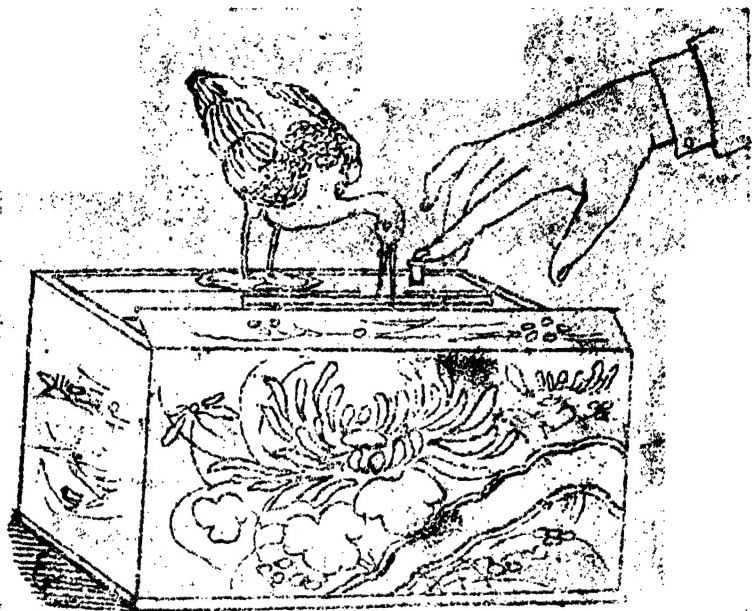
ધી કેશવ પરફ્યુમરી
વર્ક્સ.

૧૪૭, અમદુલરેહમાન
સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

સુંદર, સખી અને રાજા બહાદુર—
 ઇસ સકલ જગતમે કૌન હય
 જીતને સ્ત્રીસે હાર ન ખાઈ
 મેરી સુંદર મનહર મીત
 કર મુજે ન અબ લગજીત
 યે કૌન ગાંડકી રીત
 જોડે તીકે પી, કર ભાઈ—સકલ
 તુમ જોડે હો નીરલજ ભીર
 મેરી માફ કરો તકશીર
 બસ છુઓ ન મેરા ગીર
 ફીર ના કડું મંચ અયસા માઈ

શું તમે સીગરના શોખીન છો?

અણે કે હવે પેલી દુખીમાં સીગર ભરી રાખવાના દહાડા ગયા.

કંઈકે “અપ ટુ ડેટ” થતાં શીખો

લ્યો તમારા માટે એક નવી કારીગીરી તૈયાર છે.

ફક્ત બટન દબાવો અને

બાકસ ઉપરનું બગલું પાતે તમને સીગર

આકસમાંથી ઉચકી આપશે.

એક બાગક પણ બટન દબાવી શકે છે. એટલું રહેલું છે.

આ નવી નવાઈની કિમ્મત ફક્ત રૂ. ૩-૧૨-૦

અમારે ત્યાં પધારશો ખીજી દ્રણી નવાઈએ તમને દેખાડીશું.

વી. મહમદ એન્ડ સન્સ.

નં. ૧૫

બેંગલુરુ, મુંબઈ, રા.

એડવર્ડ હોટેલ.

અગુરરોડ-દેવલાલી.

શાને માટે મશાહુર છે ?

સારી ખુશ્લી જગા, મનમાનતી મેનજ,

પેર જેવી સુખ સગવડ, સુવરાખ સફાઈ.

અને સરવેથી વધારે

નમનતાઈ !

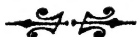
માલિક:-વાઘા.

AWARDED 3 GOLD MEDALS.

**WEDDING CHRISTENING
& BIRTH DAY
CAKES.**

MADE TO ORDER

ICES PUDDINGS

Pies of Exquisite Make,

**TEA COFFEE
SPECIALISTS**

OUR **COFFEE**
IS ROASTED BY **GAS** AND
GROUND BY
ELECTRICITY.

**Choice English And Italian
CONFECTIONERY.**

Breadmade twice a day.

ARMY & NAVY CONTRACTORS.

